

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica	Batxillerat /Grau en Història, Arqueologia i Arts cristianes				
Titulació oficial	Baccalaureatus in Historia, Archaeologia et Artibus Christianis: equivalent al títol universitari oficial de Graduat [BOE 22/04/2015]				
Assignatura	1G2008 - 2CP001 INTRODUCCIÓ A L'ARQUITECTURA CRISTIANA				
Any	2022-23	Curs	Primer / Curs Pont	Valor lectiu	3 ECTS
Període lectiu	Primer semestre	Hores setmanals	2	Cicle	Grau
Professor/a	Dr. Jesús Oliver-Bonjoch			Llengua	Català

Descripció/Justificació

El cristianisme va néixer i va començar a evolucionar dins de l'Imperi Romà. Els primers edificis de culte cristians són un capítol inseparable de l'arquitectura romana. Des de l'època de Justinià i durant més de mil anys, la concepció i la construcció dels temples cristians seria el principal motor de la innovació i el desenvolupament de l'arquitectura europea. Aquesta assignatura es planteja com un itinerari en sentit cronològic per a estudiar els precedents, els orígens i l'evolució de l'arquitectura cristiana, tant des del punt de vista tipològic com constructiu i simbòlic, fins l'actualitat, per tal de proporcionar a l'alumne uns coneixements bàsics i una metodologia adequada per a abordar l'anàlisi d'un edifici de culte cristià.

Requisits i orientacions prèvies

- Els requisits bàsics per a cursar aquesta assignatura són els necessaris per a accedir a qualsevol titulació universitària del ram humanístic.
- Convindria tenir unes nocions prèvies d'història, i d'història de l'art i de l'arquitectura.
- Capacitat d'interpretar plànols i dibuixos arquitectònics en un nivell bàsic.

Objectius

Generals:

- Obtenir coneixements històrics, geogràfics i artístics avançats que permetin comprendre el món com una realitat global i complexa, complementats amb coneixements d'altres disciplines.
- Adquirir la capacitat d'anàlisi i interpretació de documentació històrica, textual, cartogràfica, material i artística.
- Desenvolupar una perspectiva global i universal del coneixement dels processos històrics, geogràfics, culturals i artístics.
- Obtenir coneixements dels sistemes d'ensenyament i aprenentatge dels processos històrics, geogràfics i artístics.
- Consolidar i augmentar la capacitat d'expressió, tant verbal com escrita, i l'ús adequat de la terminologia específica.
- Desenvolupar i consolidar la capacitat de comprensió, valoració i interpretació del patrimoni històric, paisatgístic i cultural.
- Adquirir la capacitat de creació de continguts per a les indústries i institucions culturals, de difusió per a les indústries turístiques, i de protecció, gestió i difusió per a les

patrimonials i historicoartístiques.

- Proporcionar el coneixement i els instruments necessaris per iniciar una carrera com a investigador en l'àmbit de la història, la geografia i la història de l'art.
- Adquirir la capacitat de comprendre i valorar el patrimoni com un document històric i artístic.
- Obtenir coneixements de les pràctiques artístiques al llarg de la història i els seus processos de creació, exhibició, recepció i conservació, i el discurs propi sobre l'art i la teoria artística.
- Desenvolupar la capacitat de relacionar les pràctiques artístiques amb altres camps de la cultura en general.
- Consolidar i augmentar la capacitat d'expressió, tant verbal com escrita, i l'ús adequat de la terminologia específica.
- Desenvolupar la capacitat de transmetre i difondre els coneixements adquirits de manera clara a un públic variat, especialitzat o no.
- Desenvolupar habilitats d'aprenentatge que permetin continuar la formació de manera autònoma.
- Desenvolupar la capacitat creativa, innovadora i l'esperit emprenedor.

Específics:

- Adquirir eines metodològiques adequades per a estudiar i analitzar l'arquitectura cristiana.

Competències

Competències transversals (genèriques):

- Construir un coneixement racional i crític dels processos històrics, artístics i geogràfics que permeti comprendre el present i fer-lo comprensible als altres.
- Conèixer la historiografia, el pensament i les tendències més recents de la història, la història de l'art i la geografia.
- Adquirir un domini dels mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi i d'interpretació de les fonts i documents històrics, artístics i geogràfics.
- Tenir capacitats, eines i recursos per a l'anàlisi i la síntesi d'informació.
- Aprofundir en el coneixement i aplicació dels conceptes, teories, temes i procediments de la recerca històrica, artística i geogràfica.
- Aconseguir una visió general dels diferents períodes de la història universal i de la història de l'art, i un coneixement específic del context històric i la producció artística de la nostra tradició cultural.
- Consolidar un coneixement bàsic dels principals fets i processos de canvi i continuïtat de la humanitat en una perspectiva diacrònica.
- Ser capaços de considerar diferents perspectives sobre els temes o problemes en els quals treballin, avaluar-los i fonamentar les conclusions i les decisions sobre la base d'aquesta avaluació.
- Saber dilucidar les particularitats disciplinàries i interpretar la realitat des d'una mirada interdisciplinària.
- Saber usar i aplicar les TIC en l'àmbit acadèmic i professional.

Competències específiques:

- Comprendre, identificar i analitzar les variables històriques que generen l'inici o la fi dels grans processos històrics.

- Analitzar informacions contingudes en textos, imatges i discursos i avaluar-les de forma autònoma i crítica.
- Argumentar la relació artista-client-espectador aprofundint en les diferents interpretacions del fet artístic.
- Descriure, comentar, analitzar i interpretar les obres (arquitectòniques) més significatives de cada període històric, utilitzant diverses teories estètiques.
- Descriure les principals aportacions artístiques, les influències rebudes i les exercides.
- Identificar, analitzar i comprendre críticament obres, corrents i moviments artístics en el marc de les tradicions culturals i dels seus contextos socials.
- Buscar, seleccionar i processar informació, i gestionar fonts documentals de manera eficaç i eficient, incloent-hi l'ús de les TIC.

Continguts

1. Introducció. Concepte d'espai sagrat i d'arquitectura sacra: el temple. Precedents romans de l'arquitectura cristiana.
2. Inicis de l'arquitectura cristiana. Fundacions de Constantí *el Gran* i dels seus successors a Roma i a Terra Santa. Tipologia de l'arquitectura paleocristiana: basílica, *martyrium* i baptisteri.
3. Justinià, la Basílica de *Hagia Sofia* de Constantinoble i l'arquitectura cristiana a l'Imperi Romà d'Orient: tipologia de l'arquitectura que anomenem "bizantina" (des de l'Egeu a Rússia) i influències a Occident.
4. L'arquitectura cristiana a l'Occident *medieval*: recuperació i innovació del llenguatge arquitectònic romà (el "romànic").
5. La catedral "gòtica": context històric, evolució i innovacions que fonamenten el llenguatge arquitectònic que anomenem "gòtic" i dimensió simbòlica.
6. Els temples cristians del renaixement italià i el seu impacte a la resta d'Europa. El projecte de Sant Pere del Vaticà.
7. Roma, camp experimental de l'arquitectura cristiana (el "barroc"). L'expansió de les innovacions i l'esperit del "barroc". Les esglésies de l'Europa protestant i l'obra de Sir Christopher Wren a Londres.
8. L'arquitectura cristiana entre el neoclassicisme i els historicismes.
9. Introducció a l'arquitectura sacra de Gaudí: la Sagrada Família.
10. Del segle XX al XXI: l'arquitectura cristiana actualment i projeccions de futur. Reflexions i conclusions finals de l'assignatura.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Es planteja la realització d'un treball de recerca com a forma d'exemplificar els continguts estudiats a classe i concebre l'assignatura com una eina metodològica. El treball consisteix en estudiar un temple cristià elegit per l'alumne amb l'aprovació del professor, i elaborar-ne un esquema conceptual seguint les pautes explicades a classe. Els objectius i les característiques detallades d'aquest treball s'explicaran en la primera classe del curs.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Comprovació dels objectius i estratègies assolides a través del treball de recerca.
- Valoració de la participació a classe i a les activitats proposades.

Tècniques d'avaluació:

- Les competències genèriques i específiques s'avaluaran pel treball de recerca, que s'haurà de lliurar abans del 31 de gener.

Bibliografia bàsica

ARAN, E., (2012) *Cap a una arquitectura de l'esperança: l'espai religiós contemporani a la recerca de sentit*, Lleida: Pagès.

BERGAMO, M. i DEL PRETE, M., (1997) *Espacios celebrativos. Estudio para una arquitectura de las iglesias a partir del Concilio Vaticano II*, Bilbao: Ediciones Ega.

KRAUTHEIMER, R., (1996) *Arquitectura paleocristiana y bizantina*, Madrid: Cátedra.

KUBACH, H.E., (1989) *Arquitectura románica*, Madrid: Aguilar.

MANGO, C., (1989) *Arquitectura bizantina*, Madrid: Aguilar.

MURRAY, P., (1989) *Arquitectura del Renacimiento*, Madrid: Aguilar.

NORBERG-SCHULZ, C., (1989) *Arquitectura barroca*, Madrid: Aguilar.

SIMSON, O. von, (1982) *La Catedral gótica: los orígenes de la arquitectura gótica y el concepto medieval de orden*, Madrid: Alianza.